

§ III.

De viatico et communione infirmorum.

I. Fideles in probabili mortis periculo constituti, sacram Eucharistiam accipere tenentur, et quidem ex divino præcepto juxta communem doctorum sententiam (1), ut nempe ad extremum agonem cœlesti pane roborentur. Meminerint ergo parochi, hoc sacramentum esse viaticum in Domino morientium; ideoque sollicitè curent ut ægre decumbentes, hoc viatico mature roborentur. Illos adeant, atque amantissimis verbis excitent ad purgandam conscientiam, et ad divinam Eucharistiam suscipiendam, etiamsi præcedenti die ad sacram mensam accesserint.

II. Viatico muniantur etiam pueri, qui primæ communionis ætatem nondum adepti, ad usum tamen rationis pervenerunt, et cœlestem cibum a vulgari discernere queunt. Male autem se gerent parochi, nec leviter deliquerint, si pueros qui hanc cognitionem sufficienter habeant sine viatico e vivis excedere permiserint, ea inepta motivatione, quod numquam ante communicaverint. Sciant enim tantam non desiderari ætatem, ut quis in articulo mortis Ssmo. viatico possit ac debeat muniri (2).

III. Parochi antequam viaticum ad infirmum deferant, perspectum habeant tum locum, tum dispositiones ægroti, ne ad indignos cum aliorum scandalo deferatur, uti eos admonet Rituale romanum, eos designans quibus dari nefas est, nisi sese prius sacra confessione purgaverint et publicæ offensionis, prout de jure, satisfecerint (3).

IV. Curandum est, nisi necessitas urgeat, ut qua fieri possit pompa ad infirmos deferatur augustissimum Sacramentum et quidem sub baldachino, vel saltem umbella, uti pro quacumque ipsius processionali delatione (4), et expressè pro viatico præceptum est. Non omittat tamen sacerdos superpelliceo et stola, saltem sub pallio, indui, et alia, prouti liceat, convenienter præstare, illud etiam curans, ut in domo, quam Salvator ipse ingredi debet, omni cultu recipiatur.

V. Sacerdos viaticum deferens meminerit Dominum cœli et terræ, quem faciem velantes adorant angeli, in manibus gestare; ideoque summa modestia ac reverentia iter percurrat, gravi incedens passu, pyxidem utraque manu tenens, atque psalmos recitans juxta Ritualis præscriptum. Sic enim comitantes ac transeuntes ad devotionem,

(1) Bened. XIV. De Syn. dioec. lib. VII, cap. 2, n. 2.
(2) Id. id. lib. VII, cap. 12, n. 1, 2, 3. (3) Rit. Rom. De commun. infirm.
(4) Cærem. Epis. lib. II, cap. 23. S. Rit. C. 7 Maii 1857.

prout debet, facile excitabit. Nisi adsit privilegium apostolicum, aperto capite incedere debet, et contraria, si ubique viget, consuetudo omnino est ab Episcopis eliminanda. Nihil quidem est quod ægre hoc ferat sacerdos, cum eodem modo et reverentia se gerant qui ipsum comitantur fideles, quos certe ipsemet reprehenderet, dum vel comitantes vel in transitu obviam exeuntes caput cooperire videret (1).

VI. Nec obliviscantur posse et debere in eadem infirmitate Sanctissimum viaticum iterum ac tertio ministrari, præsertim si ipsimet ægotantes cœlestem panem esuriant, et ab Episcopo posse puniri parochum renuentem et pio infirmi desiderio contradicentem (2). Nec jejunii naturalis lege obstringitur infirmus, cui post viaticum susceptum, iterum ministretur sacra Eucharistia, etsi in hac iteratione non formula pro illo statuta, sed quæ pro ordinaria communione utitur adhibenda sit.

VII. Etiam iis, qui senio, vel longa infirmitate laborant, quin probabile instet periculum mortis, et dummodo jejunium servare possint, nequit denegari sacra communio, præsertim si, dum valebant, frequenter ad sacram mensam accedere solebant. Hoc igitur magnum charitatis opus agant parochi, si infirmus petierit; immo eum adhortentur ut desideret ac petat. Si ægotus sacerdos fuerit, ad ædificationem fidelium præstabit, ut sacratissimam Eucharistiam qualibet hebdomada saltem suscipiat.

TITULUS V.

DE SACRAMENTO PŒNITENTIÆ.

Dives in misericordia Deus, qui cognovit figmentum nostrum (3), nec vult mortem impii, sed ut convertatur ei vivat (4), vitæ remedium contulit iis, qui sese post baptismi gratiam, in peccati servitutem tradiderunt, sacramentum videlicet pœnitentiæ, quo lapsis post baptismum beneficium mortis Christi applicatur (5). Mira certe charitatis dignatio, quod cœlestis pater filium divinæ hæreditatis prodigum, si, ad pedes ejus procidens confiteatur, «Pater peccavi,» ministri sui ore vestiri jubet stola prima (6). Quemadmodum enim nobis nasci non profuit, nisi redimi profuisset, sic neque renasci profuit illis, qui post regenerationis gratiam susceptam, concupiscentiis servientes se in

(1) R. R. loc. citat. (2) Bened. XIV. De Syn. Dioec. lib. VIII, cap. 12, n. 2.
(3) Ps. C. II, 14. (4) Ezech. XXXIII, 11.
(5) Conc. Trid. sess. XIV, cap. 1. (6) Luc. XV, 21, 22.

diaboli jugum tradiderunt, nisi eis alterius, ut cum laboriosi, baptismi remedium præsto esset ad justitiam recuperandam.

I. Solius Dei est peccata dimittere; sed Christus verus Deus, et Filius hominis, qui in terris agens per semetipsum hac potestate, uti propria, usus est (1), a mortuis excitatus Apostolis suis, eorumque in sacerdotio successoribus, et pro eo legatione fungentibus (2), illam tribuit dicens: accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, et quorum retinueritis, retenta sunt (3), Dedit itaque eis veram potestatem remittendi et retinendi peccata post baptismum commissa, ut vis verborum declarat, et constans Ecclesiæ docet traditio, non arbitrarie quidem, sed judiciali ratione in unam vel aliam partem exercenda. Eadem vero ratione, qua Apostoli iudices constituti sunt, credendum est hanc legem omnibus baptizatis factam esse, ut, quoties in crimina lapsi fuerint, ante hoc tribunal reos se sistant illa confitentes, et per sacerdotis sententiam ab eisdem absolvantur. Iudicium enim requirit causæ cognitionem, quæ ab alio quam a pœnitente repeti nequit, cum occulta etiam peccata in iudicium veniant. Sacramentum igitur pœnitentiæ lapsis post baptismum ita est ad salutem necessarium, uti nondum regeneratis ipse baptismus (4). Sed quamvis sola peccatorum mortalium sit ad salutem necessaria confessio, utile tamen est etiam venialia confiteri (5).

II. Hujus sacramenti ministri sunt sacerdotes; quoniam vero judicialis sententia in illos tantum, qui subditi sunt, ferrit possit, præter ordinem requiritur in ipsis jurisdictionis potestas, atque irrita foret absolutio quam sacerdos illi conferret, in quem non haberet jurisdictionem ordinariam vel delegatam (6). Districte proinde prohibemus, ne quis, sive sæcularis, sive regularis sacerdos in quacumque nostræ provinciæ diœcesi pœnitentiæ sacramentum ministrare præsumat, nisi legitimam ab Ordinario loci facultatem obtinuerit. Episcopi vero hanc facultatem concedunt, vel ordinariam ratione præbendæ pœnitentiariæ, aut beneficii parochialis, vel delegatam in aliis casibus ad normam sacrorum canonum (7).

III. Quum vero iudicii ratio ferat, ut causæ quædam majores ab inferiorum iudicum jurisdictione subtrahantur, Summo Pontifici et Episcopis jus inest quædam sibi peccata reservandi etiam in foro interno. Nullus ergo confessarius quemquam, nisi in mortis articulo,

(1) Luc. V, 20, 24. VII, 48. (2) 2. Cor. V, 20. (3) Joann. XX, 22, 23.
(4) Conc. Trid. sess. XIV, cap. 2. (5) Id. id. cap. 5. (6) Id. id. cap. 7.
(7) Id. id. cap. 2.—XXII, cap. 15. De ref.—Ben. XIV. Const. Apostolica indulta 5 Aug. 1744.

aut gravi periculo constitutum absolvere præsumant a casibus Apostolicæ Sedi, vel Episcopo reservatis, si expressa facultate caruerit, sub pœnis a jure latis (1). Instante mortis periculo, omnis reservatio cessat, quo in casu, si approbatus confessarius non habetur, cuilibet sacerdoti sancta mater Ecclesia concedit jurisdictionem ad reservata et non reservata delicta remitenda (2). Verumtamen si censuris aliquos absolvent, monere debent, ut, si convaluerint, illarum absolutionem ab iis petant, quibus earum vinculum solvere est reservatum; nam iisdem censuris erunt obstricti, si id præstare renuant, aut diutius, quam par est, differant (3).

IV. Præ oculis habeant recens decretum sacræ Congregationis Romanæ et Universalis Inquisitionis, quo declaratur tuto teneri non posse sententiam docentem, ad Episcopum aut ad quemlibet sacerdotem approbatum devolvi absolutionem casuum et censurarum, etiam speciali modo Papæ reservatorum, quando pœnitens versatur in impossibilitate personaliter adeundi Sanctam Sedem; ideoque recurrendum esse, saltem per litteras, ad Cardinalem Majorem Pœnitentiarum pro omnibus casibus Papæ reservatis, nisi Episcopus habeat speciale indultum, præterquam in articulo mortis, ad obtinendam absolvendi facultatem; at in casibus vere urgentioribus, in quibus absolutio differri nequeat, absque periculo gravis scandali et infamiæ, super quo confessariorum conscientia oneratur, dari posse absolutionem, injunctis de jure injungendis, a censuris etiam speciali modo Summo Pontifici reservatis, sub pœna tamen reincidentiæ in easdem censuras, nisi saltem infra mensem per epistolam et per medium confessarii absolutus recurrat ad Sanctam Sedem (4).

V. In confessariis approbandis, curandum est ab Episcopis, ut non tantum præditi reperiantur ea scientia qua suo munere rite fungi valeant, sed sint etiam «pii, benemorati, prudentes, patientes deque animarum salute solliciti» (5). Si vero jam approbati, in sacro munere obeundo, non ita sincere, et cum ædificatione procedant, quemadmodum et ministerii sanctitas et animarum salus deprecantur, a confessionibus audiendis, etsi regulares sint, suspendantur, aut etiam omnino removeantur (6).

VI. Magna quippe res est confessarii munus; nam quæ sacramentum pœnitentiæ rite administrans, solvit in terris, ea soluta sunt in cœlis; ideoque potestatem habet quam Deus neque angelis, neque ar-

(1) Conc. Trid. Sess. XIV, cap. 7. (2) Id. id.
(3) Cap. Eos 22. De sent. excom. in 6.
(4) 30 Jun. 1886. (5) S. Car. Borr. Conc. I prov.
(6) Clem. X. Const. *Superna* 21 Jun. 1670. S. Car. Borr. Concil. III.

changelis datam esse voluit (1). Sed et arduum quoque est munus istud in quo non hominis, sed Dei ipsius iudicium exercetur in salutem animarum, et quodcumque iudicaverit in ipsum redundabit (2). Omnes igitur confessarios enixe hortamur, ne umquam confessionale adeant, quin animum ad superna erigentes, Patris luminum auxilium implorent. Nemo tamen de cœlesti adjutorio confidat, nec cooperandi laborem refugiat; sed omnes studiis vacent quibus in sacra scientia proficere possint, et probatissimos theologiæ moralis auctores, ac præcipue S. Alphonsum de Ligorio, assidue revolvant. Legant pariter, et meditentur monita sanctorum Antistitum Caroli Borromæi, et Francisci Salesii, necnon S. Leonardi a Portu Mauritio, ut triplici officio, iudicis, scilicet, doctoris et medici animarum sapienter et proficue incumbere valeant. Utinam non contingeret, aiebat Benedictus XIV, quod tamen frequentissime videmus, aliquos nempe sacerdotes, qui initio præclarissime confesarii munus susceperunt, inde post diuturnum tempus, omnium studiorum cura neglecta, pristinam theologiæ scientiam moralis amittere, ita ut, qui in ejusmodi arte peritissimi fuerant, tandem exigua solum et confusa ipsius artis scientia, primisque rudimentis instructi, vix inter tirones adnumerentur (3).

VII. Et si iudicem laicum dedecet, ignorare limites suæ jurisdictionis, et pœnas quas in sibi subjectos delinquentes adhibere debet, potiori jure indecorum est conscientiarum iudicem nescire quid possit, quid non, juxta terminos jurisdictionis sibi traditæ. Quapropter perdiligenter addiscant reservationes sive ab Apostolica Sede, sive a proprio Episcopo factas. Eadem diligentia perpendant frequentem Constitutionem *Apostolicæ Sedis* qua ecclesiasticæ censuræ latæ sententiæ limitatæ fuere; non omittant probatum aliquem auctorem præ manibus habere, qui illas clare interpretetur; nec minorem accurationem ostendant in iis sciendis quæ ad Bullam Cruciatæ referuntur, et ad privilegia per ipsam in pœnitentium favorem concessa.

VIII. Maximam in eo curam adhibeant confessarii, ut nihil omnino ex requisitis conditionibus desit in actibus pœnitentis, qui ex Dei institutione sunt quasi materia hujus sacramenti (4). Consulant propterea confessionis integritati, interrogando eos, qui haud satis expresserint peccatorum numerum, speciem, et circumstantias speciem mutantem (5). Ab inutilibus tamen et otiosis, ac multo magis a periculosis interrogationibus absterneant, ne pœnitentes, ac præsertim pueri, puellæ,

(1) S. Joann. Chrysost. *De Sacerdot.* lib. 3, cap. 9. (2) 2. Paralip. XIX. 6.
(3) Ben XIV Inst. Eccl. XXXII. (4) Conc. Trid. sess. XIV, cap. 3.
(5) Id. id. cap. 5, can. 7.

atque rudes et simplices sibi ignorata ediscant facinora; nec obliviscantur sibi severissime vetitum complices peccati, seu nomen vel habitationem exquirere (1).

IX. Gravissimi muneris sui partes non implent, immo vero gravioris «criminis reos se faciunt confessarii, qui nulla tacti sollicitudine, pœnitentes tantum audiunt, non monent, non interrogant, sed expleta criminum enumeratione, absolutionis formam illico proferunt» (2). Pœnitentes igitur omnes paterna excipiant benignitate, ac vinum et oleum in eorum vulneribus infundant (3). Comites se exhibeant, iis potissime quibus, ut tam salutare sacramentum frequentent, animus addendus est, viris præcipue et juvenibus. Attente et sedulo videant quando et quibus differenda, vel deneganda sit absolutio, ne imprudenti benignitate, crudeles evadant in eos, qui in proxima graviter peccandi occasione libere et sponte versantur, eis facile, nondum dimissa occasione, absolutionem elargiendo; vel si omni, quo possint, modo ad odia deponenda, aut restitutiones faciendas non urgendo. Si vero aliqui non satis dispositi ad sacramentum accesserint, muneri suo pariter satisfecisse minime credant, si pœnitentes hujusmodi sine absolutione statim dimittant. Ipsi enim eos disponere omni zelo tenentur, ne videlicet absolutione acerbè negata, cadant animo et a sacramentis absterneant. Et hanc cautelam cum viris quidem et juvenibus sciant esse magis necessariam.

X. Induti ergo viscera misericordiæ, patres omnibus se exhibeant recipiendo eos summa mansuetudine, sufferendo patienter tarditatem eorum, imbecillitatem, inscitiam, aliasque imperfectiones. Sciant condolere iis qui ignorant et errant (4), eos necessaria edoceant, vacillantes instruant, timidos confirmant, hærentibus et pro verecundia et metu tacentibus animum addant, nec quemquam corripiant, oburgentque, quin non antea peccata omnia exposuerit. Memoria semper retineant verba Domini Jesu, cujus vices gerunt: «non est opus valentibus medico, sed male habentibus: non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam» (5).

XI. Quoniam vero maxime timendum est, ne semel dimissi, amplius non redeant; omni quo potuerint benevolentia et charitatis studio adlaborent, ut ex imparatis faciant paratos ad absolutionem, prouhortatur Leo XII, qui, post sapientissima, quæ omnes legere oportet, hæc habet: «Si justa sit causa, cur differenda sit absolutio, verbis

(1) Ben. XIV. Const. *Superna* 7 Jul. 1745.

(2) Ben. XIV. Const. *Apostolica* 26 Jun. 1749. (3) Luc. X, 34.

(4) Hebr. V, 2. (5) Luc. V, 31, 32.

quoad poterit (sacerdos) humanissimis persuadeat confessis necesse est, id et munus, officiumque suum, et eorum salutem omnino postulare, eosque ad redeundum quamprimum blandissime alliciat, ut iis feliciter peractis, quæ salubriter præscripta fuerint, vinculis soluti peccatorum gratiæ cœlestis dulcedine reficiantur» (1).

XII. Ad satisfactiones sacramentales quod attinet, pro qualitate criminum et confitentium conditione salutare et convenientes injungantur. Non graviores, et quas verisimile est minime adimplendas esse, nec leviores, si de gravissimis peccatis agatur; sed tales sint, ut, ad mentem Concilii Tridentini, non solum ad novæ vitæ custodiam, sed etiam ad præteritorum criminum vindictam ordinentur. Nec missarum stipendia sibi tradenda in pœnitentiam imponant, nec sponte oblata facile admittant in confessionali, ne turpis lucri suspicionem incurrant, et pusillis scandali occasionem præbeant» (2).

XIII. Quam sancta sit sigilli sacramentalis religio, satis omnibus exploratum est. Summis ergo curis evitent sacerdotis vel remotissimam ejus violandi occasionem. Quæcumque Dei nomine audierint, cum hominibus colloquentes nesciant; nec unquam quidpiam in concione proferant, quod e confessionibus solum cognovisse videatur, et quo notari, qui peccata apud eos deposuisse, credi videatur: immo, quia sacramentum regis abscondere bonum est (3), illicitum habeant dicere aliquem apud eos confessum fuisse, nisi confessio hæc aliunde publice facta fuerit (4); hac enim de re numquam satis prudens erit silentium.

XIV. Per charitatem Christi obsecramus parochos, eorumque coadjutores, immo et omnes qui ad confessiones audiendas approbari petierunt, ne in vacuum gratiam Dei detineant, ideoque non tantum vocati, sed alias etiam ultro, sabbato præsertim, et in solemniorum dierum pervigiliis, horis vespertinis, et in matutinis festorum, tribunal sacrum ingrediantur ad confessiones excipiendas parati. Quum piissimus Jesus tanta nos patientia in tabernaculo expectet, ministro ejus grave non sit gratiæ reparationem quærentibus aliquam moram impendere. Memorentur etiam ipsum Dominum ad fontem Jacob mulierem samaritanam expectasse, ut eam salvaret (5), et ultro ad probaticam piscinam venisse, et infirmum hominem interrogasse, num sanus fieri vellet (6). Venient certo ægroti, si medicum præsto

(1) Bulla *Charitati Christi* 25 Dec. 1825.

(2) Sac. Cong. de Propag. Fide 21 Aug. 1846.

(3) Tob. XII, 7. (4) S. Alph. de Lig. *Homo Apostol.* Tr. 16, cap. 8, n. 156.

(5) Joann. IV, 6. (6) Id. V, 6.

esse noverint. Hoc præcipue agendum volumus in civitatibus, et in aliis locis populo frequentioribus.

XV. Magni momenti cum sit confessarii electio, ac plena in confitendo libertas, parochi, ceterique hujus sacramenti dispensatores, ita se gerant, ut eorum pœnitentes nullo modo suspicari possint eos ægre ferre quod alteri confiteantur; immo vero optime facient parochi, si occasione alicujus jubilæi, solemnitatis patroni loci, vel alterius pii exercitii, suis fidelibus confessarios procurent extraordinarios, quod maxime conducent, ut vitentur sacrilegia, quæ sæpe perpetrantur.

XVI. Quamvis pro certo habere volumus, omnes in nostra provincia approbatos confessarios, hoc sacratissimo ministerio in animarum salutem non in ruinam, esse functuros, non ideo omittimus, pro nostro pastorali munere, in omnium memoriam revocare pontificias constitutiones Gregorii XV *Dominici gregis*, et Benedicti XIV *Sacramentum pœnitentiæ, et Apostolici muneris*, quæ omnia adamussim observanda volumus contra eos qui sacramento abuti non vereantur.

XVII. Locus ad audiendas confessiones proprius est Ecclesia, et in ea sedes confessionalis in aperto posita et debitis conditionibus munita: concedimus tamen, ut, si qua fuerit causa, confessiones virorum excipiantur alio in loco dummodo honesto. Mulierum autem confessiones numquam nisi in confessionali et per crates. Sedes confessionalis habeatur in sacristia pro iis mulieribus tantum quæ ob surditatem in Ecclesia confiteri nequeunt; vel quæ infirmitate opprimantur. Si vero senectutis vel infirmitatis causa accedere ad Ecclesiam nequiverit mulier, excipiat quidem domi ejus confessio, sed cubiculi fores, quoad fieri possit, semper pateant ita, ut videri, non tamen audiri possit ab adstantibus in proximo conclavi, et caute se gerat sacerdos, ut mutuum pœnitentis aspectum effugiat.

XVIII. In administratione hujus sacramenti sacerdotes veste talari ac stola violacea induantur, et conveniens est, ut diebus festis et quoties frequens populus convenerit, superpelliceo etiam induti sint pro reverentia (1).

XIX. Reliquum est, ut confessarios paterne admoneamus et hortemur, ut alienæ conscientiæ judicium sustinentes, suæ ante omnia prospiciant, nec facile hebdomadam elabi sinant, quin sacramentali confessione a quotidianis culpis se mudent, contra gravia præmuniant.

(1) Rit. Rom. *Ordo ministrandi sacr. pœnit.*—S. R. C. 7 Decembris 1847. —31 Aug. 1867.

XX. His vero delibatis quæ ad confessarios referuntur, ut rite sancteque officium suum expleant, animum ac verba convertimus ad ea monenda quæ ad fidelem populum spectant. Et in primis, quum tanta sit necessitas hujus sacramenti, quod secunda post naufragium tabula a Sanctis Patribus appellatur, a divina pietate omnibus oblata, qui in peccatum lapsi sine pœnitentia salvari nequeunt (1), maximam industriam et diligentiam adhibere debent parochi et concionatores, in ejus natura, vi, dignitate, atque publica et privata utilitate fidelibus explicanda, veraque tradenda ratione, qua cum fructu ab omnibus percipiatur. Eo magis in hoc adlaborandum est, cum nemo non videat humani generis hostem, ut fidem catholicam funditus evertere satagat, per ministros impietatis suæ et satellites, hanc veluti humanæ salutis arcem totis viribus oppugnare. Neque hoc mirari debemus, cum, ut Romanus Catechismus docet, compertum omnibus sit, quidquid sanctitatis, pietatis et religionis in Ecclesia, summo Dei beneficio, conservatum est, id magna ex parte confessioni tribuendum esse (2).

XXI. Diligenter doceant, et facili sermone explicant actus pœnitentis, qui quasi materia sacramenti sunt, nempe contritio, confessio et satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem sacramenti, ad plenamque et perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione pœnitentiæ partes dicuntur (3). Ea enim sincera est peccatoris pœnitentia, quæ ut ait Chrysostomus, omnia eum libenter sufferre cogit: in corde ejus contritio, in ore confessio, in opere tota humilitas, vel fructifera satisfactio (4).

XXII. In initio autem quadragesimæ, ante quam tempus adveniat præceptum paschale adimplendi, speciali sedulitate, ea quæ ad sacramenta Pœnitentiæ et sanctissimæ Eucharistiæ rite suscipienda necessaria sunt vel utilia exponere, alteque fidelium animis inculcare curent parochi, ut ii, qui per se ipsos apte disponi nesciunt nec a parochio singillatim præparari possint, quasi in communi id assequantur; conscientiam suam maculas agnoscant; dolorem de peccatis concipiant, propositum emendationis efforment, et animæ vulneribus salutaria remedia in posterum adhibere discant, parochio adjuvante et quasi per manus ducente ad fontem vitæ, quem ipsi propriis viribus attingere non valent. Nimis enim dolendum est, quod sæpius contingere videmus, tempore præsertim paschali; homines, scilicet, rudiores vel de religione ignaros, mundi negotiis omnino deditos,

(1) S. Epiphan. Hæres 59.—S. Hier. Epist. ad Sabin.
 (2) Catech. Rom. p. II, cap. 5, n. 36. (3) Conc. Trid. sess. XIV, cap. 3.
 (4) S. Joann. Chrysost. Hom. XI. in Matth.—De Pœnit. 2.

mente dissipatos, moribus fortasse corruptos, totius anni confessionem brevissime explere. Unde graviter timendum est, et de justificatione pœnitentis, et de conscientia sacerdotis. Et publice igitur per concionem, et privatim in confessionali animos recte disponere nitatur sacerdos, memor verborum Spiritus Sancti: «Custodi virum istum, qui, si lapsus fuerit, erit anima tua pro anima illius.»

XXIII. Piissima mater Ecclesia, nolens aliquem perire, sed omnes ad pœnitentiam reverti (1), in Lateranensi Concilio præceptum promulgavit confessionis saltem annuæ ab omnibus Christifidelibus utriusque sexus, postquam ad annos discretionis pervenerit, faciendæ proprio sacerdoti (2), per quem intelligendus est quilibet sacerdos ad audiendas confessiones approbatus (3). Certo non possumus non maxime eos deflare, qui tantum charitatis divinæ beneficium in hoc instituendo sacramento indifferenter despiciunt, aut etiam plane negligunt, et animæ suæ salutem ita parum curant, ut nec semel in anno reconciliationis sacramentum suscipiunt, immo et per plures annos sub peccati jugo immorantur. Quidam horum jam in ætate tenera jacturam suæ fidei passi sunt, alios excœcavit passio, quosdam nimia terrenarum rerum sollicitudo et spiritualium desidia aut ignorantia, incuria aliquando sacerdotum fota, occupat. Pœnis et censuris Ecclesiæ certo obstringuntur, deque illis monendi sunt a parochis; quia his pœnis solum contra eos procedere, intentioni sanctæ matris minime convenit. Compassio magna erga tales homines habenda est, quia propriam nesciunt miseriam, animæ suæ pretium non attendunt, valorem gratiæ sanctificantis non æstimant, damnationis pericula non formidant, sicque in tenebris et in umbra mortis sedentes, haud sciunt quid faciant. Creaturæ Dei cum sint, et pretioso sanguine agni immaculati redempti, eos Christus quærit, qui venit quærere et salvum facere quod perierat (4), et a nobis quæri et amari vult. In primis ergo pro eis ferventer et assidue orationes fundat in conspectu Dei bonus animarum pastor, et a piis fidelibus similiter orari faciat. Deinde remove satagat impedimenta, quæ eos a confessione detinent, nihilque intentatum relinquat quo eorum conversio adjuvetur: quicumque enim converterit peccatorem ab errore viæ suæ, salvabit animam ejus a morte, et operiet multitudinem peccatorum (5). Contumaces vero notatu habeant, et opportune Episcopo denuntient.

(1) S. Petri III, 9. (2) Can. *Omnis* De pœnit. et remiss.
 (3) Ben. XIV, Inst. XVIII, 9. (4) Luc. XIX, 10. (5) Jacob. V, 20.

XXIV. Quoniam pœnitentiæ sacramentum pro iis omnibus institutum fuit, qui peccatis se maculari possunt, etiã pueri, cum ad annos discretionis pervenerint, præcepto confessionis tenentur. Summa prudentia ac solerter intuant eos parochi, ut confiteri assuescant, et confessio eorum integra sit. Summopere de hoc curandum est, illos paterna charitate alliciendo ac docendo, ne ad sacrilegas in posterum confessiones via sternatur. Nulla omittatur sollicitudo, ut animæ innocentis candor in ipsis servetur, ac per vitam puram sanctamque ad sanctissimam Eucharistiam opportuno tempore accipiendam ipsorum corda præparentur.

XXV. Singularem ac solertissimam diligentiam invigilandum est, ut infirmi, qui graviter decumbunt, purgationem conscientiæ suæ per confessionem sacramentalem mature faciant, ne dum corporis saluti unice intendunt, et a medicis intendi peroptant, animæ suæ detrimentum patiantur. Monemus ergo parochos ut etiã non vocati, nisi aperte repellantur, eos invisant, charitatis verbis consolentur, fidem excitent, spem adaugeant, et ad Sacramenta suscipienda alliciant.

XXVI. Docere etiã fideles oportet ne omni obligationi satisfacisse arbitrentur, atque ad nihil amplius teneri, si semel in anno confiteantur: alias quoque esse occasiones, quibus præceptum recipiendi sacramentum pœnitentiæ urget, sive per se, sive per *accidens* ut Doctores loquuntur, quod his verbis explicat S. Carolus Borromæus: «certe salutariter ex doctrina Spiritus Sancti cautum est, Christi fideles de peccatis confiteri debere, quotiescumque actionem aliquam aggrediuntur, in qua præsens mortis periculum pertimescendum est. Quamobrem parochus curet atque efficiat, ut... si quis parochialis eo profecturus sit, ubi sit pestis, aut hæresis, aut ibi nullam confessarii copiam habere possit, aut ad bellum iturus sit, aut pugnam initurus, aut iter infestum navigationemque periculosam facturus, antequam viæ, navigationisque se committat, peccata confiteatur. Idem officium præstet mulieribus proxime parituris» (1).

XXVII. Quum non in necessitatis tantum casibus, ideoque magis nec semel tantum in anno fideles confiteri statutum sit, sed sæpius, ut in Dei gratia perseverent, vel quamprimum amissam recuperent, prouti apparet ex ipso Lateranensi Canone semel *saltem* in anno confessionem præcipiente, parochi, et omnes verbi divini præcones iterum iterumque fideli populo inculcent utilitatem frequentis confessionis, docentes nullam sane rem fidelibus esse tam proficuum, quam

(1) Concil. Mediolan. IV.

ut sæpius per ipsam animæ sordes purgent (1). In multis offendimus omnes (2). Pluries labimur, pluries sublevemur oportet, ac vires nancisci ut a novis culpis præservemur. «Pigeat sane peccare rursus, sed rursus pœnitere non pigeat: pigeat iterum periclitari, sed non iterum liberari» (3). Omni arrepta occasione, fideles, ac præsertim juvenes, ad sacramentum attrahant sacerdotes, qui vero zelo accensi, se ipsos pro Dei gloria et animarum salute impendere, ac superimpendere parati sunt (4), omnia media ad hoc adhibeant, nullis parcant laboribus, sciantque multum, auxiliante Domino, ad frequentiore sacramenti usum profuturum esse, si sollicite consulant ut pœnitentes beneficium experiantur confessionis generalis, et inde novo quasi vitæ spiritualis fundamento gaudentes, ardentiori chistianæ perfectæque vitæ desiderio exardescant.

TITULUS VI.

DE EXTREMA UNCTIONE.

«Clementissimus Redemptor noster, qui servis suis quovis tempore voluit de salutaribus remediis adversus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in sacramentis aliis præparavit, quibus christiani conservari se integros, dum viverent, ab omni graviore spiritus incommodo possint, ita Extremæ Unctionis sacramento finem vitæ, tamquam firmissimo quodam præsidio, munivit» (5). Tunc enim illo plus indigemus, cum crescente infirmitate, et timore mortis conturbati, præteritorum delictorum memoria exagitamur, et adversarius noster diabolus, qui semper circuit quærens quem devoret (6), sciens quod modicum tempus habet (7), omnes suæ versutiæ nervos intendit ad perdendos nos penitus, et a fiducia etiã, si possit, misericordiæ deturbandos (8). Benignissimus ergo Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra (9), venit in auxilium nobis per hoc salutare sacramentum, cujus effectus est, ut delicta, si quæ sunt adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergat, ac ægroti animum allevet et confirmet, magnam in eo divinæ misericordiæ fiduciam excitando, qua infirmus sublevatus et morbi incommoda ac labores levius ferat, et tentationibus dæmonis calcaneo insidiantis

(1) Catech. Rom. p. II, cap. 5, n. 53. (2) Jacob. III, 2.
 (3) Tertulian. *De pœnit.*, n. 7. (4) 2. Cor. XII, 15.
 (5) Conc. Trid. Sess. XIV. Doctrin. *De extrem. unct.* in præmio.
 (6) I. Pet. V, 8. (7) Apoc. XII, 12.
 (8) Conc. Trid. Sess. XIV. *De extrem. unct.* (9) 2. Cor. I, 5.